

4. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA BUDŻETU

4.1. Należności wymagalne budżetu

Na dzień 31 grudnia 2017 r. należności ogółem wobec gminy Łobżenica wynosiły 1 995 636,37 zł, z czego wymagalne kształtowały się na poziomie **1 418 810,22**, tj. **71,10 %**.

Należności wymagalne stanowią tę część należności ogółem, dla których termin świadczenia minął i w związku z tym istnieje znaczne ryzyko, iż część wpływów z tego tytułu nie zostanie zrealizowana, co może wpłynąć na sytuację finansową gminy. Mając powyższe na uwadze, dalsza szczegółowa analiza należności gminy Łobżenica zostanie dokonana w odniesieniu do należności wymagalnych.

Należności wymagalne na dzień 31.12.2017 r. w kwocie **1 418 810,22 zł** dotyczą:

1) Należności wymagalne w kwocie **872 062,32 zł** dotyczą dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami, w części należnej JST i dotyczą, tj. należności wymagalnych z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych oraz funduszu alimentacyjnego;

2) Należności wymagalne w kwocie **546 747,90 zł** dotyczą głównie nieopłaconych czynszów, podatku od nieruchomości, podatku rolnego, podatku od środków transportowych, opłat za użytkowanie wieczyste i inne.

Pozostałe należności stanowią kwotę 576 826,15 zł i są niewymagalne.

Zestawienie należności wymagalnych wg tytułów przedstawiono w poniższej tabeli.

**Tabela 21. Należności wymagalne budżetu gminy z poszczególnych tytułów
wg stanu na dzień 31.12.2017 r.**

lp.	wyszczególnienie	kwota na 31.12.2015 r.	kwota na 31.12.2016 r.	kwota na 31.12.2017 r.*	kwota na 31.12.2017 r.	% ogółu
1	Podatek rolny	279 494,87	157 493,28	122 044,96	122 044,96	8,60
	od osób prawnych	6,00	89,00	-	-	-
	od osób fizycznych	279 488,87	157 404,28	122 044,96	122 044,96	8,60
2	Podatek od nieruchomości	418 071,82	364 861,15	345 446,98	345 446,98	24,35
	od osób prawnych	20 290,40	11 556,24	1 762,20	1 762,20	0,12
	od osób fizycznych	397 781,42	353 304,91	343 684,78	343 684,78	24,22
3	Podatek leśny	1 341,43	623,80	718,50	718,50	0,05
	od osób prawnych	0,83	-	-	-	-
	od osób fizycznych	1 340,60	623,80	718,50	718,50	0,05
4	Podatek od środków transportowych	65 158,96	56 088,38	46 565,95	46 565,95	3,28
	od osób prawnych	-	11,60	-	-	-
	od osób fizycznych	65 158,96	56 076,78	46 565,95	46 565,95	3,28
5	Wpływy z opłat z tytułu wieczystego użytkowania nieruchomości (055)	3 009,22	5 944,09	4 697,28	4 697,28	0,33
6	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych (050)	1 038,00	4 476,13	743,81	743,81	0,05
7	Wpływy z podatku od spadków i darowizn (036)			-	-	-
8	Opłata od posiadania psów (037)	2 505,31	2 200,27	1 874,58	1 874,58	0,13
9	Wpływy z opłaty targowej (043)	-	-	-	-	-
10	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez JST (opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi) (049)	823,60	2 624,05	513,05	513,05	0,04
11	Wpływy podatku od działalności gospodarczej opłacanego w formie karty podatkowej (035)	14 874,14	2 626,30	7 967,04	7 967,04	0,56
12	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze (075)	8 678,65	6 893,47	7 510,92	7 510,92	0,53
13	Wpływy z różnych dochodów (097)			8 664,83	8 664,83	0,61
14	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (85502-2360)			-	872 062,32	61,46
15	Pozostałe	3 367,99	1 293,87	-	-	-
	Razem	798 363,99	605 124,79	546 747,90	1 418 810,22	100,00
	* bez pozycji 14 (85502-2360)	dynamika	- 193 239,20	- 58 376,89		

Analizując dynamikę (rok/rok poprzedni) poziomu należności przeterminowanych obserwuje się coroczny spadek tych należności.

W celu wyegzekwowania zaległych należności wobec gminy podejmowane były działania egzekucyjne dozwolone w postępowaniu administracyjnym, tj.

- wysłano **1 275 upomnienia**, z czego większość dotyczyła zaległości od osób fizycznych; 11 upomnień wysłano osobom prawnym. Szczegółowe informacje zawarto w poniższej tabeli:

l.p.	wyszczególnienie	osoby fizyczne	osoby prawne	razem
1	podatek od nieruchomości	839	9	848
2	podatek rolny	407	2	409
3	podatek leśny	18	-	18
Ogółem		1 264	11	1 275

- **przedsądowe wezwania do zapłaty** skierowane zostały do 97 podatników i dotyczyły następujących tytułów:

l.p.	wyszczególnienie	osoby fizyczne	osoby prawne	razem
1	opłata za wieczyste użytkowanie	55	-	55
2	dzierżawa mienia komunalnego	22	-	22
3	sprzedaż mienia komunalnego	2	-	2
4	Inne opłaty (czynsz za grunty nierolnicze, opłata za wywóz nieczystości, za zużycie wody, za odpady komunalne, kary umowne)	15	3	18
Ogółem		94	3	97

Wezwania do zapłaty dotyczyły zaległości od osób fizycznych oraz 3 podatników będących osobami prawnymi.

- wystawiono **557 tytułów egzekucyjnych**, które dotyczyły następujących należności oraz grup podatników:

l.p.	wyszczególnienie	osoby fizyczne	osoby prawne	razem
1	podatek od nieruchomości	155	-	155
2	podatek rolny	357	-	357
3	podatek leśny	1	-	1
4	podatek od środków transportowych	14	1	15
5	Opłata od posiadania psów	16	-	16
6	Opłata targowa	1	-	1
7	Opłata za wywóz nieczystości	4	-	4
8	Opłata za odpady komunalne	4	-	4
9	Opłata za zużycie wody	4	-	4
Ogółem		556	1	557

Zaległości, dla których wystawiono tytuły egzekucyjne dotyczyły osób fizycznych oraz jednego podatnika będącego osobą prawną.

- W celu należytego egzekwowania należności budżetu gminy w roku sprawozdawczym dokonano zabezpieczenia na majątku dłużnika w postaci obciążenia **hipoteki** nieruchomości. Tę formę stosowano wtedy, gdy wcześniejsze metody nie przyniosły skutku bądź egzekucja była nieskuteczna. Dokonano wpisów hipotecznych na następujące kwoty:

l.p.	wyszczególnienie	osoby fizyczne	osoby prawne	razem
1	łącznie zobowiązanie pieniężne	9 982,00	-	9 982,00
2	podatek od nieruchomości	12 272,00	-	22 520,20
Ogółem		22 254,00	-	22 254,00

Ponadto, w ramach prowadzonych działań egzekucyjnych, złożono 14 pozwów o zapłatę, 5 wniosków egzekucyjnych, złożono do sądu 3 wnioski o wyjawienie majątku dłużnika wysłano 228 wezwań do zapłaty zaległości oraz w dwóch przypadkach zawiadano dłużnika do próby ugodowej. Bieżąco śledzono postępy egzekucji prowadzone przez komorników – skierowano 60 wniosków do urzędów skarbowych w sprawie uzyskania informacji na temat aktualnego stanu prowadzonych egzekucji, wysłano 153 wnioski w sprawie bieżącej aktualizacji prowadzonego postępowania egzekucyjnego, w pięciu przypadkach przyłączono się do egzekucji sądowej, a także wystąpiono z jednym wnioskiem do sądu o przeprowadzenie postępowania spadkowego.

Dodatkowo przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżeniczy prowadzone były działania windykacyjne wobec **dłużników alimentacyjnych**.

Pozostałe należności

Należności te na dzień **31.12.2017 r. wynoszą 181 954,89 zł** i dotyczą:

- należności z opłat cywilnoprawnych – 3 486,99 zł,
- dochodów realizowane przez urząd skarbowy (karta podatkowa) – 920,00 zł,
- podatków i opłat osób fizycznych – 88 163,95 zł,
- dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych JST ustawami, w części należnej JST – 61 761,92 zł (36,46 + 61 725,46),
- należności jednostek organizacyjnych – 27 622,03 zł (jednostki oświatowe – czynsze i dzierżawa – 2 149,03 zł, Przedszkole Publiczne – 2 337,50 zł, Stołówki – 21 037,50 zł, MGOPS – 2098,00 zł)

Powyższe dane wynikają z ewidencji księgowej oraz są zgodne ze sprawozdaniem Rb-27S, Rb-N i Rb-ZZ na dzień 31.12.2017 r.

Pożyczki długoterminowe

Należność z tego tytułu stanowi kwotę **297 852,88 zł** i dotyczy sprzedaży nieruchomości gminnych oraz prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, których płatność została rozłożona na raty, zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami. Należności te są zabezpieczone wpisem hipoteki obciążającym zbyte i przekształcone nieruchomości.

Należności z tytułu naliczonych **odsetek** od nieterminowych wpłat podatków i opłat lokalnych na dzień 31.12.2017 r. wyniosły **408 498,10 zł** i dotyczyły:
572,14 zł – od opłat cywilnoprawnych,
9,00 zł – od osób prawnych,
407 916,96 zł – od osób fizycznych .

4.2. Zobowiązania budżetu

Na dzień 31.12.2017 r. gmina posiadała zobowiązania z tytułu wcześniej zaciągniętych i jednego zaciągniętego w roku sprawozdawczym długoterminowych kredytów bankowych na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych:

Stan zobowiązań wobec banków na 31.12.2017 r. wynosi **16 904 610,74 zł** i dotyczy następujących kredytów:

- 12) Umowa kredytu Nr 2359/07/2011/1056/F/CEB/EIB3/338/EKO, zawarta w dniu 19.07.2011 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Budowa kanalizacji deszczowej w Łobżenicy; kwota udzielonego kredytu – 1 993 130 zł)
- 13) Umowa kredytu Nr 2057/04/2011/1056/F/CEB/EIB3/298/EKO, zawarta w dniu 15.04.2011 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Poprawa gospodarki wodno – ściekowej w gminie Łobżenica poprzez budowę sieci wodociągowych, modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych, stacji uzdatniania wody w miejscowościach: Kościerzyn, Trzeboń, Łobżenica, Dźwierzno Wielkie, Dębno, Fanianowo i Liszkowo; kwota zaciągniętego kredytu – 3 794 569 zł)
- 14) Umowa kredytu Nr 364/05/2010/105/F/CEB/EIB3/27/EKO, zawarta w dniu 14.05.2010 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Poprawa gospodarki wodno – ściekowej w gminie Łobżenica poprzez budowę sieci wodociągowych, sieci kanalizacyjnych, modernizację stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków; kwota zaciągniętego kredytu – 1 868 500 zł)
- 15) Umowa kredytu Nr S/79/07/2012/1056/F/CEB/EIB4/50, zawarta w dniu 4.09.2012 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Budowa ulic w Łobżenicy po kanalizacji – ulice: Mennicza, Złota, Srebrna, Browarna, Targowa, 600-lecia, Wojska Polskiego, Batorego, Łąkowa, Sienkiewicza, Głowackiego, Szczuki; kwota udzielonego kredytu – 1 500 000 zł)
- 16) Umowa kredytu Nr S/119/06/2013/1056/F/CEB/EIB4/174/EKO, zawarta w dniu 06.08.2013 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Budowa dróg osiedlowych na Osiedlu Leśnym, ul. Polna i Osiedlu przy ulicy Złotowskiej w Łobżenicy; kwota udzielonego kredytu – 2 000 000 zł)
- 17) Umowa kredytu Nr S/78/07/2012/1056/F/CEB/EIB4/49/EKO, zawarta w dniu 04.09.2012 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w miejscowości: Łobżenica, Rataje, Kościerzyn Mały, Szczerbin – etap IV; kwota udzielonego kredytu 1 500 000 zł)
- 18) Umowa kredytu Nr 2030/10/2009/1056/F/INW, zawarta w dniu 06.10.2009 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (Budowa boisk sportowych Orlik w Łobżenicy; kwota zaciągniętego kredytu – 1 500 000 zł)

- 19) Umowa kredytu Nr 07/2007/01/CEB/EIB/099, zawarta w dniu 25.04.2007 r. z Bankiem Ochrony Środowiska (II etap kanalizacji – część zlewnia B; kwota zaciągniętego kredytu – 1 945 524 zł)
- 20) Umowa o kredyt nr 2010/3650, zawarta w dniu 03.11.2010 r. z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (Poprawa gospodarki wodno – ściekowej w gminie Łobzenica; kwota udzielonego kredytu – 2 981 658,75 zł)
- 21) Umowa o kredyt długoterminowy nr 32333RG.272.88.2016, zawarta w dniu 28.12.2016 r. z Bankiem Spółdzielczym w Łobzenicy; kwota udzielonego kredytu - 2 350 000 zł
- 22) Umowa o kredyt długoterminowy nr K629/2017 zawarta w dniu 21.12.2017 r. z Bankiem SGB-Bank SA i Nadnoteckim Bankiem Spółdzielczym w Białośliwiu na finansowanie zadań inwestycyjnych gminy w 2017 roku; kwota udzielonego kredytu 4 000 000 zł.

Wg stanu na dzień 31.12.2017 r. jednostka nie posiadała zobowiązań wymagalnych.

Gmina nie posiada zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

4.3. Ulgi w podatkach i opłatach lokalnych oraz w należnościach cywilnoprawnych

W roku sprawozdawczym, na wniosek strony i w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dokonywano odroczeń, umorzeń i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, na podstawie stosownych uchwał Rady Miejskiej w Łobzenicy oraz przepisów ustawy Ordynacja podatkowa. Kwotę łącznego umorzenia podatków w w/w okresie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22. Umorzenia podatków w 2017 r.

wyszczególnienie	osoby fizyczne	osoby prawne	łączna kwota umorzeń
podatek rolny	7 337,35	-	7 337,35
podatek od nieruchomości	2 599,01	1 561,00	4 160,01
podatek leśny	211,00	-	211,00
Razem	10 147,36	1 561,00	11 708,36

Ponadto podatnikom umorzono odsetki od podatków w kwocie 289,50 zł (osoby fizyczne) i 15,50 zł osobie prawnej.

Łączna kwota umorzeń zaległości podatkowych i odsetek w 2017r. wyniosła 12 013,36 zł.

Zastosowane ulgi dotyczą osób fizycznych i jednego podmiotu będącego osobą prawną. W sprawozdawczym okresie, w przypadku jednego podatnika, umorzono opłatę cywilnoprawną w kwocie 670,56 zł z tytułu wieczystego użytkowania.

Tabela 23. Odroczenia podatków i opłat w 2017 r.

wyszczególnienie	osoby fizyczne	ilość podatników	osoby prawne	ilość podatników	łącznie kwota odroczeń
podatek rolny	40 771,07	18	-	-	40 771,07
podatek od nieruchomości	122 850,47	19		1	122 850,47
podatek leśny	286,00	7	-	-	286,00
podatek od środków transportowych	58 095,00	2	-	-	58 095,00
odsetki od zaległości	16 953,40	13		1	16 953,40
czynsz dzierżawny	4 639,80	2	-	-	4 639,80
RAZEM	243 595,74	61	-	2	243 595,74

Kwota odroczeń podatków i opłat wraz z odsetkami wynosiła 243 595,74 zł. Odroczenia z tytułu odsetek stanowiły kwotę 16 953,40 zł i dotyczyły 13 podatników.

Zasady i tryb umarzania, odraczania i rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających gminie Łobzenica określa uchwała nr XXVI/182/13 Rady Miejskiej w Łobzenicy z dnia 31 stycznia 2013 roku.

Tabela 24. Skutki zastosowanych ulg w podatkach i opłatach lokalnych w 2017 r.

wyszczególnienie	Skutki obniżenia górnych stawek podatków	skutki udzielonych ulg i zwolnień	umorzenie zaległości podatkowych	rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności
podatek od nieruchomości OP	120 099,79	817 132,00	1 561,00	-
podatek od nieruchomości OF	272 130,87	-	2 599,01	95 032,75
podatek rolny OF	-	-	7 337,35	24 755,66
podatek leśny OF	-	-	211,00	131,00
podatek od środków transportowych OP	23 211,48	-	-	-
podatek od środków transportowych OF	112 921,22	-	-	36 009,00
wpływy z opłaty od posiadania psów	21 521,22	-	-	-
odsetki od podatków OP			15,50	
odsetki od podatków OF			289,50	15 335,00
Razem	549 884,58	817 132,00	12 013,36	171 263,41

W ramach ulgi ustawowej, udzielono ulg i zwolnień w podatku rolnym od osób fizycznych. Ulgi i zwolnienia w podatku rolnym od osób fizycznych dotyczą zakupu gruntów oraz działalności inwestycyjnej. Ulgi i zwolnienia w podatku od nieruchomości osób prawnych wynikają z Uchwały nr III/11/06 Rady Miejskiej w Łobzenicy z dnia 15 grudnia 2006 r., zwalniającej z podatku od nieruchomości budynki i grunty zajęte na prowadzenie działalności integracyjno – rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych, budowle i grunty zajęte na działalność kulturalną, przeciwpożarową, rurociągi i przewody sieci rozdzielczej wody, sieci kanalizacyjne oraz grunty i obiekty budowlane z tym związane.

Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych wynikają z Uchwały Rady Miejskiej w Łobzenicy dotyczącej ustalenia stawek podatku od nieruchomości na 2017 rok.

Skutki udzielonych ulg i zwolnień (bez zwolnień ustawowych), umorzeń, rozłożenia na raty oraz obniżenia górnych stawek podatkowych wynoszą łącznie **1 550 293,35 zł** i stanowią 3,89 % zrealizowanych dochodów w 2017 roku. Największa utrata dochodów gminy nastąpiła w związku z udzielonymi ulgami i zwolnieniami – **817 132,00 zł**. Obniżenie górnych stawek podatkowych spowodowało zmniejszenie dochodów budżetu o **549 884,58 zł**, natomiast umorzenie zaległości podatkowych uszczupliło budżet o kwotę **12 013,36 zł**. Rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności spowodowało zmniejszenie potencjalnych dochodów gminy o kwotę **171 263,41 zł** i dotyczyło podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz podatku od środków transportowych, a także odsetek od zaległości podatkowych.